



בנין ועקב

על פרשת השבוע

גודל כח התפילה

המשכן, שבירכן לישראל "והתפלל" שתשרה שכינה במעשה ידיהם במשכן, ואחת שתהא ברכה במעשה ידיהם. ומבואר להדיא ברש"י, שזה לא היה ברכה בלבד רק גם תפילה.

עשו לי בית קטן שאדור בתוכו

ויש להבין בשביל מה היה הצורך להתפלל על כך, שיזכו שתשרה השכינה במשכן, הרי כל מה שעשו את המשכן היה רק מפני שכך ציווה אותם ה' (שמות כה, ח) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, הרי להדיא שהשי"ת הבטיח, שכאשר יעשו בני ישראל את המשכן, "ושכנתי בתוכם" - יהיה השראת השכינה במשכן, ואם כן למה הוצרכו עדיין לתפילה ולברכה, שתשרה השכינה במעשי ידם.

וביותר יש להבין דבר זה, לפי מה שאמרו במדרש (ש"ר תרומה לג, א), ויקחו לי תרומה (שמות כה, ב), משל למלך שהיה לו בת יחידה, בא אחד מן המלכים ונטלה, ביקש לילך לו לארצו וליטול לאשתו. אמר לו, בתי שנתתי לך יחידית היא, לפרוש ממנה

כתוב בפרשתן (לט, מב-מג), ככל אשר צוה ה' את משה כן עשו בני ישראל את כל העבודה. וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה ה' כן עשו ויברך אותם משה.

ופירש"י, ויברך אותם משה - אמר להם, יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם, ויהי נועם ה' אלקינו עלינו ומעשה ידינו וגו' (תהלים צ, יז). וכעין זה פירש רש"י להלן בפרשת שמיני (ויקרא ט, כג), ויבא משה ואהרן אל אהל מועד ויצאו ויברכו את העם - אמרו, ויהי נועם ה' אלקינו עלינו, יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם.

והגם שכתוב בשתי הפסוקים לשון ברכה, 'ויברך' אותם משה, ויצאו 'ויברכו' את העם, אך משמע שזה היה תפילה, שהרי אמרו הלשון 'יהי רצון' שתשרה שכינה במעשה ידיכם^א. וכן כתב רש"י להדיא בתהלים על הפסוק ויהי נועם ה' אלקינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו, פירש"י, ושני פעמים ומעשה ידינו כוננהו, אחת על מלאכת

א. וכן כתב האור החיים להדיא בפרשת שמיני, "ברכה זו במקום תפלה היתה, כדי שתשרה שכינה".

איני יכול, לומר לך אל תטלה איני יכול, לפי שהיא אשתך. אלא זו טובה עשה לי, שכל מקום שאתה הולך, קיטון אחד עשה לי שאדור אצלכם, שאיני יכול להניח את בתי.

כך אמר הקדוש ברוך הוא לישראל, נתתי לכם את התורה, לפרוש הימנה איני יכול, לומר לכם אל תטלוה, איני יכול, אלא בכל מקום שאתם הולכים, בית אחד עשו לי שאדור בתוכו, שנאמר **ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם**. ע"כ. ומבואר בזה שכביכול השי"ת בעצמו ביקש שיכינו לו קיטון ובית שיוכל להשרות שם את שכינתו, ואם כן משום מה הוצרך משה להתפלל, שיהיה השראת השכינה במשכן.

עושי המלאכה עשו כל עבודת המשכן בלתי לה' לבדו

ובפרט שכלל ישראל נזדרזו בזריזות מופלגת לקיים תיכף ומיד את הציווי ה' לבנות לו מקדש, ותוך שתי ימים בלבד הביאו את כל תרומתם^ב, עד שהוצרכו להוציא כרוז שלא יביאו עוד נדבות למשכן. ובתוך חמשה ימים בלבד גמרו לעשות את כל מלאכת המשכן, כמו

שאמרו **במדרש** (משנת רבי אליעזר יד), "שעשו אותו לחמשה ימים, מה שלא בנה שלמה את בית המקדש לשבע שנים".

ובפרט שעושי המלאכה עשו כל מלאכתם בלתי לה' לבדו לשם שמים, וכמו שרואים בפרשתן, שכתוב ח"י פעמים "**כאשר צוה ה' את משה**" על כל דבר ודבר שעשו, ואיתא **בספה"ק** הטעם לזה, כי בצלאל ועושי המלאכה השיגו סודות המשכן, וממילא היו יכולים להיכשל לבנות את המשכן מפני השגתם הגדולה, ולא מפני ציווי ה', ולכן התחזקו לומר בפה מלא על כל עשייה ועשייה, שהם עושים כך רק כדי לקיים בזה ציווי ה' - "**כאשר צוה ה' את משה**".^א

ואכן לאחר כל מלאכת המשכן, מעיד הכתוב עליהם שהם עשו הכל בלתי לה' לבדו, לקיים בזה את ציווי ה', וכמו שנאמר, **ככל אשר צוה ה' את משה - כן עשו בני ישראל את כל העבודה**. ומדקדק הרמב"ן, למה כתוב כן עשו בני ישראל את כל "העבודה", למה לא נאמר, כן עשו את כל "המלאכה" - מלאכת המשכן. ומבאר הרמב"ן, שנתכווין הפסוק להעיד בזה, שהם עשו את המלאכה לשם **עבודת**

ב. כמו שנאמר (שמות לו, ג), והם הביאו אליו עוד נדבה 'בבקר בבקר', ודרשו מזה חז"ל (מדרש תנחומא נשא, כט), שלשני בקרים הביאו את כל מלאכת המשכן ויותירו. למרות שהיו צריכים לעבודת המשכן המון המון זהב וכסף ונחושת, אחד עשה לי חשבון שלהכפורת לבד היו צריכים 2 טון זהב ועוד 50 ק"ג, צא ולמד מזה כמה היו צריכים להארוץ עצמו, ולמנורה וכן הלאה, ומכל מקום בתוך שתי ימים בלבד התקבל כל הנדבות עד שהותירו.

והקשה לי אחד, הרי ידוע שכל דבר שבקדושה מגיע בקושי, ואיך יתכן שכאן התקבל כל הנדבה בקלות כזה, תוך שתי ימים בלבד, עד שהוצרכו להכריז שיפסיקו להביא עוד נדבות. וצ"ע קצת. **ג.** וכעין מה שכתב הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע בצעטיל קטן (אות ד), "בכל הדברים שבעולם, הן בתורה הן בתפלה הן במצות מעשיות, ירגיל את עצמו לומר בזה הלשון, הריני עושה זאת לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה לעשות נחת רוח להבורא יתברך שמו".

משל למה הדבר דומה, לעשיר אדיר שיש לו מלייארדי דולרים מופקדים בבנק, דמכל מקום אינו יכול להוציא את ממונו מהבנק ולהשתמש בהם, רק על ידי פעולה כל שהוא, הוא צריך לגשת לפקיד הבנק ולבקש ממנו שיוציא לו סכום מסויים, או לכתוב צ'ק על סכום מסויים ולהפקידו בבנק.

והנמשל פשוט, הגם שיש שפע מוכן מן השמים לבני האדם, יש הבטחה מפורשת מפי צדיק שיזכה לשפע זה וזה, וביותר מזה, השי"ת בעצמו הבטיח שיזכו לשפע זה, מכל מקום עדיין אי אפשר לקבל בפועל את השפע, רק על ידי כח התפילה, כי התפילה זהו הפעולה המוריד את השפע בפועל מן העולם העליון לעולם הזה. נמצא שענין זה הוא תנאי הנכלל בהבטחה, שלא יוכלו לזכות להבטחה לקבל את השפע בפועל, רק על ידי שיתפללו על זה, וכך יורידו בפועל את השפע לעולם.

אברהם אבינו המשיך להתפלל גם לאחר שקבע לו ה' מועד - כעת חיה ולשרה בן

וכמו שכבר הבאנו (בפרשת בשלח) ראינו על כך המבואר **בספה"ק**, דהנה לאחר שאבימלך לקח את שרה אמנו והחזירה לאברהם, כתיב (בראשית כ, יז), **ויתפלל אברהם אל האלהים וירפא אלהים את אבימלך ואת אשתו ואמהותיו וילדו**, ומיד לאחר מכן כתיב (שם כא, א-ב), **וה' פקד את שרה כאשר אמר ויעש ה' לשרה כאשר**

ה' הנכבד, ולכן זה נקרא **'עבודה'**, כמו שנאמר (שמות כג, כה) **'ועבדתם' את ה' אלהיכם**, (דברים יג ה) **ואותו 'תעבודו'**.¹

ובודאי ידע משה רבינו ברוח קדשו כוונתם הטהורה והזכה של עושי המלאכה, כמו שהפסוק מסיים, **וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה ה' כן עשו**, והיינו, שמשה רבינו ראה שאכן עשו כלל ישראל את המלאכה בלתי לה' לבדו - **כאשר ציוה ה'**, ועשו את כל המלאכה בשלימות כמו שנצטוו. ואם כן מה הכוונה בסיום הפסוק **'ויברך אותם משה'**, שתשרה שכינה במעשה ידיכם, למה הוצרך לברכם על כך, הרי זה דבר פשוט ביותר שיזכו להשראת השכינה, מאחר שעשו את כל המלאכה בשלימות בלתי לה' לבדו, והשי"ת כבר הבטיח שכשאשר יעשו את המלאכה יבוא לשרות שם.

התפילה נצרכת תמיד בכל מצב שהוא, אפילו כשיש כבר הבטחה מפורשת מהבורא יתברך

רק רואים מזה יסוד גדול ונפלא, גם כאשר השי"ת בעצמו אומר בהבטחה גמורה שיבוא לשרות במשכן, מכל מקום מוכרח שיהיה גם תפילות על כך, שיתפללו בפירוש שיזכו להשראת השכינה, ובלי התפילה והברכה לא היו זוכים לכך, למרות שהשי"ת בעצמו כבר אמר שיבוא לשרות במשכן.

ד. וכן כתב גם רבינו בחיי.

דיבר, ותהר ותלד שרה לאברהם בן לזקוניו למועד אשר דיבר אתו אלהים.

ופירש"י, וה' פקד את שרה וגו' - סמך פרשה זו לכאן, ללמדך שכל המבקש רחמים על חברו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה, שנאמר ויתפלל אברהם אל האלקים וירפא אלקים את אבימלך וגו', וסמך ליה וה' פקד את שרה, שפקד כבר קודם שריפא את אבימלך.

וקשה, איך אפשר ללמוד מכאן יסוד זה, שהמבקש רחמים על חברו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה, הרי כאן כבר לא היה אברהם אבינו צריך לאותו דבר, שהרי כבר קיבל הבטחה גמורה שעתיד להוליד בן ביום הראשון של פסח, וכמו שהפסוק מדגיש, ותהר ותלד שרה לאברהם בן לזקוניו - למועד אשר דיבר אתו אלהים, ופירש"י, למועד אשר דיבר וקבע כשאמר לו (בראשית יח, יד) **למועד אשוב אליך כעת חיה ולשרה בן**, שרט לו שריטה בכותל ואמר לו כשתגיע חמה לשריטה זו בשנה אחרת תלד.

ואם כן איך אפשר להביא ראיה מכאן, שהמבקש רחמים על חברו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה, הרי בעת שאבימלך לקח את שרה, כבר לא התפלל אברהם אבינו כלל על עצמו שיזכה להיפקד בן, וכבר לא היה צריך כלל לאותו דבר, שהרי כבר היה לו הבטחה גמורה, וזמן מדוייק מתי יושע, כשתגיע חמה לשריטה זו בשנה אחרת תלד.

ומבארים הספה"ק, שבאמת אברהם אבינו לא דאג כלל על צרתו, מאחר שידע

בבירור שכשתגיע חמה לשריטה זו בשנה אחרת תלד. אך הוא ידע שההבטחה לא תתקיים כביכול עד שיתפלל על כך. ולכן הגם שהיה לו הבטחה גמורה ומועד שקבע לו ה', מכל מקום המשיך עדיין להתפלל בכל יום בכל לבו שיזכה להיוושע בבנים, ורק בכח זה התקיים ההבטחה, ונולד לו הבן למועד אשר דבר אתו אלקים.

ולכן שפיר יש ללמוד מכאן, שהמבקש רחמים על חברו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה, כי הגם שכבר היה לו הבטחה על ענין זה, מכל מקום נחשב שהוא עדיין "צריך לאותו דבר", כיון שההבטחה אינה יכולה להתקיים רק על ידי שימשיך להתפלל על זה.

התפילה מורידה את השפע לעולם הזה

ועתה מובן שפיר למה הוצרכו כלל ישראל לברכה ותפילה שתשרה שכינה במעשה ידם, כי הגם שעשו בשלימות כל מה שנצטוו לשם שמים, והיה הבטחה מפורשת של השי"ת להשרות את שכינתו במשכן הזה, מכל מקום עדיין הוצרכו לכח התפילה, כדי להוריד את השפע והגילוי בפועל לעולם.

וזהו יסוד גדול בענין התפילה שצריכים לזכור תמיד, כביכול השי"ת אומר לכלל ישראל, יש לי שפע עצום להשפיע עליכם, אני רק מחכה שתעשו פעולה להוריד ולהמשיך את ההשפעה אליכם, על ידי התפילה שתתפללו לפני. וזהו הטעם שכל אחד מישראל צריך להתפלל תמיד שלשה פעמים בכל יום, גם מי שמרגיש שיש לו כבר כל צרכיו בשפע, כי ענין התפילה הוא

להמשיך ולהוריד את ההשפעות מעולם העליון לעולם, וזהו דבר הנצרך לעולם תמיד בכל יום ובכל שעה.

הרמז בזה שתיקנו את התפילות כנגד התמידים

ואפשר לומר שענין זה מרומז במה שאמרו חז"ל (ברכות כ:), תפילות כנגד תמידים תקנו. ורצו לרמז בזה, שכשם שקרבן התמיד היה 'תמיד' פעמיים בכל יום ויום, כדי להוריד בכח הקרבנות את ההשפעות לעולם הזה. כך התפילות שנתקנו כנגד התמידים, צריכים גם כן להיות 'תמיד', כי בזמן החורבן מורידים את ההשפעות דייקא בכח התפילות, ולכן אין שום נפקא מינה אם הוא מרגיש שהוא נצרך עתה להתפלל על צרכיו הפרטיים או לא, בכל אופן צריך כל אדם להתפלל שלשה פעמים ביום, כדי להוריד בכח זה את ההשפעות בפועל לעולם.

וביותר מזה, אפילו כשהוא כן מרגיש שיש לו צרה או יסורים, והוא צריך להתפלל למען צרכיו הפרטיים, כבר כתבו הספה"ק שגם אז לא יתפלל למענו ולמען צרכיו, רק יתפלל תמיד למען השכינה הקדושה, שלא יהיה שכינתא בגלותא, ושלא יהיה צער השכינה המצטערת בצער האדם, כמו שנאמר (תהלים צא, טו) **עמו אנכי בצרה**. כי תפילות במקום תמידים תקנום, כשם שהקרבן

תמיד היה קרבן עולה, שהוא כליל לה"ה, כך התפילה צריך להיות כליל לה', בלתי לה' לבדו, ואסור לערב בה שום מחשבת פיגול, לכיון על עצמו בתפילתו, רק על צער השכינה.

מזון הרוחני ומזון הגשמי

וביותר מזה, כשם שהאדם מרגיש צורך לאכול כל יום שתים או שלשה סעודות, ואינו אומר, מה לי לאכול היום, הלוא כבר אכלתי אתמול, ואני עוד שבע מאתמול, רק בכל יום הוא מקבל רעבון מחדש, ומרגיש שאינו יכול להמשיך את סדר היום בלי אכילת סעודות היום.

כך יש לכל אדם להרגיש בענין התפילה, שכשם שהמאכל שהוא מזון הגשמי, נותן כח כל יום מחדש לגוף הגשמי, כך גם הנשמה הרוחנית צריכה לקבל בכל יום מזון רוחני שהוא התפילה, ולכן צריך האדם להתפלל בכל יום שלשה פעמים, כדי לזון את נשמתו במאכל רוחני. וממילא אין שום נפק"מ אם הוא מרגיש שיש לו צורך להתפלל על צרכיו הפרטיים או לא, בכל אופן הוא צריך להתפלל שלשה פעמים בכל יום, כשם שהוא צריך לאכול כמה פעמים בכל יום!

וכשם שלגבי המאכל הגשמי מרגישים בכל יום רעבון ושהוא מוכרח לאכול,

ה. הקרבן תמיד לא היה כמו קרבן שלמים שיש בזה גם חלק גבוה, וגם חלק לבעלים, רק כמו קרבן עולה שהוא כליל לה'.

ו. ואולי זהו הטעם שיש מאן דאמר שתפילת ערבית רשות (ברכות כז:), כי התפילות שהם המזון הרוחני נקבעו כנגד סדר אכילת מזון הגשמי, והיות שיש אנשים שלגבי המאכל הגשמי הם מסתפקים

בבוא הזמן הוא מזדרז להתפלל מיד כדי להשקיט את רעבונו.

כמה תפילות צריכים להתפלל על כל דבר

ובכלל, עצם הענין שהאדם מרגיש שיש לו כל צרכיו ואין לו צורך להתפלל, הוא טעות מעיקרא, כי אי אפשר לתאר כמה תפילות צריכים להתפלל על כל ענין וענין. וכמו שאמר פעם אאמו"ר הגה"צ שליט"א, שאנו רואים שאפילו ילד מתפלל כל יום בברכת התורה, 'ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה', כשהוא עדיין ילד הוא כבר מתפלל על הנכדים שלו שיהיו לומדי תורה, ולא רק סתם לומדי תורה, רק לומדי תורתך לשמה.

נמצא שכשהנכד שלו מתחיל ללמוד ומצליח בלימודו, זה בזכות מליוני התפילות שהתפללו עליו אביו ואמו, זקנו וזקנתו, מגיל ילדותם מדי יום ביומו, שהוא יזכה ללמוד תורה. ורואים מזה, שאין לנו כלל השגה כמה תפילות צריכים להתפלל על כל ענין עד בלי די.

וענין זה נלמד מפרשתן, עד כמה צריכים להתפלל בכל מצב שהוא, אפילו כשיש כבר הבטחה מפורשת מפי הקב"ה, עדיין צריכים להגיע לכח התפילה, כדי לזכות שתשרה השכינה במעשה ידם של עושי המשכן.

אי אפשר להתחיל את סדר היום מבלי לאכול פת שחרית. כך צריך האדם להרגיש רעבון למזון הרוחני שהוא התפילה, בכל יום כשהאדם קם בבוקר, הוא צריך להרגיש שאינו יכול להתחיל את סדר יומו בלי תפילת שחרית, כי הוא ממש רעב לתפילה.

צריכים להרגיש רעבון רוחני לתפילה

וזהו הסימן איך יוכל האדם לבדוק היכן הוא אוחז בענין תפילתו אם הוא כבר מתפלל כראוי או לא, אם הוא עדיין מרגיש שהוא צריך להכריח את עצמו ללכת להתפלל שלשה פעמים בכל יום, זה סימן שמצבו הרוחני אינו בכי טוב, והוא דומה לאדם שצריך להכריח את עצמו ללכת לאכול בכל יום, ואין לו חשק ורעבון לאכול, שזה סימן מובהק שהוא חולה כידוע. כך האדם שאינו מרגיש רעבון לתפילה, סימן הדבר שהוא עוד צריך לעבוד הרבה לתיקון עצמו. ורק כשמרגיש בכל יום רעבון לתפילה, זהו סימן טוב שהוא נמצא במצב עליה רוחנית.

וזהו הענין של זריזין מקדימין למצוות, כי האדם צריך להראות שיש לו תשוקה לקיים המצוות, הוא מחכה כבר בכליון עינים ובגעגועים גדולים, מתי יעלה עמוד השחר וינץ החמה, וכבר יוכל לזכות לשפוך שיח לפני בורא עולם, ומיד

באכילת שתי סעודות ליום ולא שלשה, כך לגבי המזון הרוחני די לאדם בשתי תפילות ליום שחרית ומנחה, ולא שלשה.

הטעם שכל מלאכת המשכן נקרא על שמו של משה

משה. וכמו שנאמר עוד (מ, לג) **ויכל משה את המלאכה**!

לולי תפילת משה לא היה שום ערך למלאכה הגשמית של עושי המלאכה

והביאור בזה, כי לא היה שום תכלית בעצם בניית המשכן הגשמי, רק עיקר התכלית בזה היה, כדי שתשרה השכינה במשכן, וכיון ש**משה רבינו פעל דבר זה על ידי תפילתו וברכתו, יהי רצון שתשרה שכינה במעשי ידכם, לכן נחשב שהוא הקים את המשכן, כי הוא גרם שיהיה תקומה ותכלית למשכן.**

ולכן כבר נקרא כל המלאכה על שמו, גם כל הפעולות שעשו עושי המלאכה במשכן, כי הרי לולי תפילת משה שישרה השכינה במשכן, לא היה נחשב הפעולות הגשמיות שעשו במשכן לכלום, ולכן נחשב כל המלאכה על שמו של משה.

וכמו שמבואר **בגמרא** (סוטה ט), שגדול היה כוחו של משה רבינו, שלא שלטו השונאים במעשיו, ולא היו יכולים להחריבם. דאמר מר, משנבנה בית המקדש הראשון, נגנז אהל מועד, קרשיו,

וכשמתבוננים יותר עמוק בזה, רואים עד כמה היה נצרך לכלל ישראל התפילה הזאת של משה רבינו, שתשרה השכינה במעשי ידיהם. דהנה בהמשך פרשתן כתיב (מ, יח) **ויקם משה את המשכן, ופירש** (לעיל לט, לג) בשם **המדרש תנחומא**, לפי שלא עשה משה שום מלאכה במשכן, הניח לו הקדוש ברוך הוא הקמתו, שלא היה יכול להקימו שום אדם מחמת כובד הקרשים, שאין כח באדם לזקפן, ומשה העמידו. אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא, איך אפשר הקמתו על ידי אדם, אמר לו, עסוק אתה בידך, נראה כמקימו, והוא נזקף וקם מאליו, וזהו שנאמר (מ, יז) **הוקם המשכן, הוקם מאליו.**

אמנם למרות שהמשכן נזקף וקם מאליו - הוקם המשכן, מכל מקום כתיב גם כן מפורש **'ויקם משה את המשכן'**, הרי שהכתוב מעיד שמשה רבינו הקים את המשכן. ולכאורה איך יתכן לומר כך, הרי משה לא עשה שום מלאכה במשכן, וגם בהקמה לא עשה בפועל שום דבר, ורק היה 'נראה' כמקימו, ואיך יתכן שבסוף נקרא כל הקמת המשכן על שמו של

ז. ובשלמא מה שנקרא דוקא על שמו של משה, ולא על שמם של בצלאל ושאר עושי המלאכה, כבר מבאר האלשיך, כי אין המלאכה נקראת אלא על שם גומרה (סוטה יג), והיות שמשה הקים את המשכן שזהו סיום המלאכה, לכן נקראת כל המלאכה על שמו. אך עדיין יש להבין עצם הדבר שהמלאכה נקראת על שמו של משה, הרי הוא לא עשה שום מלאכה במשכן, ואילו ההקמה היה מאליו.

קרסיו ובריחיו ועמודיו ואדניו. היכא, אמר רב חסדא אמר אבימי, תחת מחילות של היכל.

ורואים מזה שלא רק שכל המלאכה נחשב על שמו של משה, רק הגם שהחכמי לב עשו כל מלאכת המשכן, מכל מקום נחשב הכל כמעשי ידיו של משה ממש, עד שמשום כך לא היו השונאים יכולים לשלוט בכל מעשה המשכן, והם עדיין עומדים וקיימים עד היום הזה.

משה רבינו עשה מלאכת 'מכה בפטיש' במשכן, כיון שעל ידו זכו להשראת השכינה במשכן

כי אין המצוה נקרא על שם גומרה (סוטה יג:), והנה גמר המצוה של מלאכת המשכן, הוא 'ועשו לי מקדש - ושכנתי בתוכם', שיהיה השראת השכינה במשכן, וכיון שענין זה נעשה רק על ידי תפילתו וברכתו של משה רבינו, לכן נחשב שמשה רבינו עשה בפועל את כל מלאכת המשכן.

וכשם שמצינו לגבי מלאכת מכה בפטיש בשבת, שכתבו התוספות (שבת קב: ד"ה מכה), "דהאי מכה בפטיש היינו מכוש אחרון, שמכה על הכלי בשעת גמר מלאכה". ורואים מזה שהגם שכבר כמעט נגמרה המלאכה, והכלי כבר כמעט מוכן ועומד, מכל מקום היות שעדיין צריכים להכות בה המכוש האחרון, לכן עדיין שייך לעשות בה מלאכה שלימה של מכה בפטיש.

על דרך זה, הגם שכבר נגמרה כל מלאכת המשכן, והכל היה מוכן ועומד, אך היות

שעדיין נצרכה בו המכוש האחרון, שהוא ברכתו ותפילתו של משה, שתשרה השכינה במשכן, שזהו עיקר התכלית של כל מלאכת המשכן, ובלא זה אין שום ערך וחשיבות לכל מעשה המשכן, לכן כשהיכה משה בפטיש, ובירך את ישראל שתשרה השכינה במעשה ידם, נחשב לו ברכה זו למלאכה שלימה.

ולא עוד, אלא שעל ידי ברכה זו נחשב כאילו עשה בפועל כל מלאכת המשכן, כי המשכן בלא השראת השכינה, הוא כמו גוף בלא נשמה, וכיון שמשה רבינו הכניס בברכתו בחינת נשמה לכל הגוף של מלאכת המשכן, לכן נחשב שהוא עשה כל המלאכה, ולכן לא היה כח להשונאים לשלוט בכל מעשה המשכן.

וזוהו מה שנאמר בסוף פרשתן (מ, לג- לד), 'ויכל משה את המלאכה, ויכס הענן את אהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן'. פירוש, למה נחשב שמשה רבינו כילה ועשה את כל המלאכה, מפני שעל ידו כיסה הענן את המשכן, ונתמלא המשכן בכבוד ה', שזהו עיקר תכלית ומטרת המשכן, שישרה בו השכינה.

אפילו כשהנביא מצטווה על פי הדיבור הוא עדיין נצרך לברכה

ורואים מזה עד כמה הוצרכו ישראל להתפילה של משה, שישרה השכינה במעשי ידיהם, למרות שכבר היה להם הבטחה גמורה, ושכנתי בתוכם, שתשרה השכינה במשכן. ללמדך עד כמה גדול כח התפילה בכל מצב בכל עת ובכל שעה.

וכן מבואר בספר **הסידים** (סימן אלף כ):
 "ואם תאמר, ולמה נאמר **ויברך אותם**
משה שתשרה שכינה במשכן, והלא כבר
 הבטיחו הקדוש ברוך הוא **ושכנתי בתוכם**.
 אלא שהיה ירא שמא יגרום החטא, ושמא
 משה או בצלאל לא כיוונו לתקן כמו
 שנצטוו. ועוד, אף על פי שעל פי הדיבור
 נצטווה דוד לעשות מזבח, אף על פי כן
 בירכו ארונה היבסי". ומבואר להדיא
 בדבריו, שאפילו כשהנביא מצטווה על
 פי הדיבור לעשות איזה דבר, מכל מקום
 הוא נצרך עדיין לברכה ולתפילה על כך.

תפילה של משה שתשרה השכינה במשכן לא התקיים מיד עד שחזר והתפלל על כך

ואין הכוונה ש'יצא ידי חובת תפילה'
 בתפילה אחת בלבד, ותיכף מיד יתקיים
 הבטחת ה', רק התפילה צריך להיות
 ככל משפטי וחוקי התפילה, שצריכים
 להתפלל עוד פעם ועוד פעם.

כמו שאמרו **בגמרא** (ברכות לב:), אם ראה
 אדם שהתפלל ולא נענה, יחזור ויתפלל,
 שנאמר (תהלים כז, יד) **קוה אל ה' חזק ויאמץ**
לבך וקוה אל ה' ופירש"י, קוה - והתחזק,
 ולא תמשוך ירך, אלא חזור וקוה. וכן
פירש"י בתהלים (שם), וקוה אל ה' - ואם
 לא תתקבל תפלתך, חזור וקוה.

וענין זה היה כאן במלאכת המשכן,
 שלמרות שמשה רבינו כבר בירך
 אותם מיד בגמר המלאכה, שתשרה
 השכינה במעשי ידם, מכל מקום לא
 נתקבלה תפילתו מיד. ורק ביום השמיני
 למילואים בראש חודש ניסן, כשהוקם
 המשכן אז התפלל משה שוב על כך, ורק

אז נתקבלה תפילתו ושרתה השכינה
 במשכן. כמו שמבואר בסוף פרשתן (מ,
 יז-לד), **ויהי בחודש הראשון בשנה השנית**
באחד לחודש הוקם המשכן וגו', ויכס הענן
את אהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן.

וביותר מבואר הדבר בפרשת שמיני
 (ויקרא ט), **ופירש שם רש"י**, שבכל שבעת
 ימי המלואים, כשהעמיד משה למשכן
 ושימש בו ופרקו בכל יום, לא שרתה
 בו עדיין השכינה, והיו ישראל נכלמים
 ואומרים למשה, משה רבינו, כל הטורח
 שטרחנו, שתשרה שכינה בינינו ונדע
 שנתכפר לנו עון העגל.

לכך אמר להם ביום השמיני למילואים,
זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם
כבוד ה' (ויקרא ט, ו), אהרן אחי כדאי וחשוב
 ממני, שעל ידי קרבנותיו ועבודתו, תשרה
 שכינה בכם ותדעו שהמקום בחר בו.

וכשראה אהרן שקרבו כל הקרבנות
 ונעשו כל המעשים, ועדיין לא ירדה
 שכינה לישראל, היה מצטער ואומר,
 יודע אני שכעס הקדוש ברוך הוא עלי,
 ובשבילי לא ירדה שכינה לישראל. אמר לו
 למשה, משה אחי כך עשית לי, שנכנסתי
 ונתביישתי. מיד נכנס משה עמו, ובקשו
 רחמים וירדה שכינה לישראל.

ויצאו ויברכו את העם - אמרו ויהי **נועם**
ה' אלקינו עלינו (תהלים צ, יז), יהי רצון
 שתשרה שכינה במעשה ידיכם. ומיד
'וירא כבוד ה' אל כל העם. ותצא אש
מלפני ה' ותאכל על המזבח את העולה
ואת החלבים וירא כל העם וירונו ויפלו על
פניהם.

והוא דבר מבהיל ביותר, למרות שהיה הבטחה גמורה מהשי"ת שישרה שכינתו במשכן, מכל מקום היה צריך משה להתפלל על כך עוד פעם ועוד פעם, ובנתיים היו ישראל עומדים ונכלמים, ואהרן הכהן נכלם ונתבייש, עד שהוצרכו משה ואהרן לבקש רחמים על הדבר, ולברך ביחד את ישראל שיזכו להשראת השכינה במשכן, ורק אז זכו להשראת השכינה.

**רק כשכל מחשבתם של ישראל
בבניית המשכן יהיה 'לי לשמי',
יזכו ל'ושכנתי בתוכם'**

ואפשר לבאר שהטעם מה שלא נתקבל התפילה מיד היה, כדי לעורר בכך את התשוקה בבני ישראל, שישתוקקו מאד עוד פעם ועוד פעם, שיזכו להשראת השכינה בתוכם, עד שרק זה יהיה כל מחשבתם.

וכמו שמאריך מרן **הכתב סופר** (בפרשתן), שבאמת כל בנין המשכן היה לכבוד גדול לישראל, וכל אומות העולם היו מתקנאים בו. אמנם עושי המלאכה היו צריכים להיזהר לעשות כל מלאכת המשכן, אך רק לשם שמים, כדי שיזכו להשראת השכינה בתוכה, ולא כדי להרבות כבודם בעיני העמים.

וזהו וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה ה' כן עשו, דהנה בני ישראל יצאו רק זה עתה ממצרים, ולא היו מלומדים לעשות מלאכת אומנות בזהב בכסף ובנחושת, ובפרט שהיו שם מלאכות רבות מאד, ועל פי דרך הטבע

כמעט לא היה שייך במציאות שיהיה הכל נעשה על נכון, ולא יהיה שום מגרעת ופגם באיזה מן הכלים והיריעות, ולא יהיה נצרך שום תיקון בשום דבר.

וכשראה משה רבינו שהם הביאו אליו הכל בגמר ועל צד היותר טוב, ולא נמצא שום חסרון באחד מהם, הבין שהוא דבר של למעלה מהטבע, והוא הוכחה גמורה שהשי"ת היה בעזרתם, מפני שעשו הכל עם הכוונה הרצויה, כדי להמשיך השראת השכינה במשכן.

והיינו וירא משה, שהבין בעין שכלו, את כל המלאכה והנה עשו אותה, מזה שנגמרה המלאכה בכל יופי תיקון והידור, מזה נראה ומוכח ש'כאשר צוה ה' כן עשו', היינו שרק לאותה הכוונה שצוה ה' שיעשו מקדש להשרות שכינתו, כן עשו.

ולכן ויברך אותם משה, יהי רצון שתשרה שכינה במעשי ידיכם. והיינו שגם מעתה והלאה לא יהיה רצונם וחפצם, רק שתשרה שכינה במעשי ידיהם, ולא כדי להגדיל כבודם בעיני העמים, ואז בודאי יקיים ה' הבטחתו שישרה שכינתו ביניהם, כמו שאמר להדיא, ועשו לי - לשמי מקדש, כשיהיה כל כוונתם לי - לשמי, אז ושכנתי בתוכם. ע"כ מהכתב סופר.

**בני ישראל צעקו מתי תבוא השכינה
ותשרה בתוך מעשי ידינו**

ועפ"ז אפשר לבאר הטעם שהוצרכו משה ואהרן להתפלל כל כך הרבה, שישרה השכינה במשכן. כדי שכשיראו בני ישראל שלא נתקיימה שאיפתם,

ולא זכו עדיין להשראת השכינה במשכן, יתבטלו מהם כל המחשבות והפניות, וישתוקקו לדבר אחד בלבד, שישרה השכינה במשכן, מתוך געגועים וכיסופים עזים.

כמו שמבואר במדרש (במדב"ר יג, ב), **באתי לגני אחותי כלה** (שיר השירים ה, א), למה הדבר דומה, למלך שאמר לבני המדינה שיבנו פלטר, ובנו אותו, והיו בני המדינה עומדים על פתח פלטר ומצעקים ואומרים, יכנס המלך לפלטר. מה עשה, נכנס בפשפש [פתח קטן] ושלח להם הכרוז, אל תצעקו, שכבר באתי לפלטר.

כך כשעמד המשכן היו ישראל אומרים **יבא דודי לגנו** (שם), לפי שמלאכת המשכן נגמרה בכ"ה בכסלו, ועמד המשכן מקופל עד ראש חודש ניסן, והיו ישראל אומרים, הרי עשינו המשכן, מתי תבוא השכינה ותשרה בתוך מעשה ידינו. כשהגיע ראש חודש ניסן, וציוה הקדוש ברוך הוא להקים את המשכן, שלח להם על ידי משה, מה אתם יראים, כבר **באתי לגני אחותי כלה**.

ומבואר בדברי המדרש במשל ובנמשל, שהענין במה שלא זכו ישראל תיכף ומיד שישרה השכינה במשכן היה, כדי שעי"ז יתעורר תשוקתם להשראת השכינה, ויהיו צועקים עוד פעם ועוד פעם מרוב געגועים וכיסופין, 'כנס המלך לפלטר', 'מתי תבוא השכינה ותשרה בתוך מעשה ידינו'.

ועל ידי ההשתוקקות הגדולה הזאת, נתבטלו כל המחשבות והפניות הדקות מן הדקות שהיו לבני ישראל מקודם, שהתפארו בנדבתם הגדולה שנתנו למשכן, והתפארו בכלים הנאים והיקרים, והתפארו כנגד אומות העולם וכדומה, ומעתה כבר היה כל מחשבתם זכה ונקיה לגמרי אך ורק לשם שמים, כדי שתשרה השכינה במשכן. ולכן דייקא עתה זכו באמת לכך, כמו שכתב מרן **הכתב סופר**, שרק כאשר בני ישראל קיימו, **ועשו לי מקדש**, לי לשמי, בשלימות הראוי, או אז קיים השי"ת הבטחתו, **ושכנתי בתוכם**.

השייכות בין פרשת פקודי לפרשת החודש

פרשת פקודי נאמר (מ, יז), **ויהי בחודש הראשון בשנה השנית באחד לחודש הוקם המשכן**, והיינו ראש חודש ניסן. ובתחילת פרשת החודש נאמר על ראש

והנה שבת זו פרשת פקודי, הוא שבת החודש. והדבר מובן מאליו מיד, שיש בודאי שייכות גדולה בין פרשת פקודי לפרשת החודש, שהרי בסוף

חודש ניסן, (שמות יב, ב), החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה. ואין לך שייכות גדולה בין שתי הפרשיות יותר מזה.

**בראש חודש ניסן
צריך כל אחד מישראל לפשפש
במעשיו ולחדש מעשיו**

אמנם בספה"ק בית אהרן (לפרשת החודש) מבואר עוד שייכות בין הפרשיות, דהנה נתבאר במשל שכתב המדרש, שהמלך נכנס בפשפש קטן, והוציא כרוז שהמלך כבר נכנס לפלטר. והנמשל הוא, שכמו כן בראש חודש ניסן ביום הקמת המשכן, נכנס הקב"ה למשכן, וציוה למשה שיאמר לישראל שכבר נכנס למשכן ולא יהיו דואגים עוד על הדבר.

ומבאר הבית אהרן, ש'פשפש' הוא מלשון 'פשפש' במעשיו, ונרמז בזה שבכל שנה בראש חודש ניסן צריך האדם לפשפש במעשיו ולשוב בתשובה, כדי שיזכה בליל הסדר להשראת השכינה בתוכו. וזהו החודש הזה לכם ראש חדשים, שבראש חודש ניסן צריך כל אדם לחדש מעשיו, ולפשפש במעשיו הישנים ולתקנם.

ובשפת אמת (שקלים תרל"ו) מבואר, שאכן בחודש ניסן יש התחדשות מיוחדת לבני ישראל, שנאמר החודש הזה לכם, והוא התחדשות שבהתחדשות - ראש חדשים.

יעזור השי"ת, שנזכה להעריך ולהחשיב את גודל יקר כח ומעלת התפילה, ושנזכה שתשרה השכינה במעשה ידינו, ובמהרה יבנה בית המקדש השלישי, ונזכה שוב להשראת השכינה בתחתונים, על ידי ביאת גואל צדק במהרה בימינו, אמן.

ספר השוה לכל נפש

בנין יעקב

חודש ניסן / חג הפסח / ספירת העומר

**אמרים יקרים מפנינים נפלאים
לעורך הלכות בימים המאדירים
להבהיק עיניים ביהלום וספרים**

מדברי הגאון ר' יצחק טוביה זינץ נאב"ד ודו"ש"א
והם דרושים נפלאים חיוקים ומסורים, על פרשיות התורה
ומעשרי השנה נאמרים, על סדרות ארבעים בנינים,
למען יתחוק האדם ללכת בדרך ישרים

מדברי ב"ק ארמו"ד ממשנות הרעים שליט"א
ש כחם חוקן נולד לתורה ונבחר וזאת טעם... אשר זו לבאר אך
להבין כראי למעין השנה אמתה ונבחרת, אך לנל את השם העולם לקמן מזה
ודאת טעם, ולחטאי השעשעם תורה על נפש האדם לכל השנה

מדברי הגה"צ המקובל ר' גמליאל רשטינצ'ין שליט"א
ואנו טוען לכל אדם שדווקא להרטיב את קדושת ומעלת החג,
שילמדו את ספר בנין יעקב כראי, או יבנה לו בנין החג כראי ובנין

מדברי המשפיע הגה"צ ר' אהרון טויט שליט"א
ענג רב הוא לראת התוכן היקר והחשוב והרעיונות הנעדרים
בפח מלא ניחן לומר מילים "מתוקים כרובע וטעם שמים"

ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות
וכאן בבניהכ"ס אצל: